NN 54/2022 (11.5.2022.), Odluka i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-IIIBi-5910/2021 od 12. travnja 2022.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

724

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Miroslav Šeparović, predsjednik, te suci Andrej Abramović, Ingrid Antičević Marinović, Mato Arlović, Snježana Bagić, Branko Brkić, Mario Jelušić, Lovorka Kušan, Josip Leko, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić, Goran Selanec i Miroslav Šumanović, u postupku koji su ustavnom tužbom pokrenuli C. C. maloljetni A. A. i maloljetna B. B., koje zastupa majka i zakonska zastupnica C. C., a koju zastupa punomoćnica M.B., odvjetnica u B., na sjednici održanoj 12. travnja 2022. donio je

ODLUKU

I. Ustavna tužba maloljetnih A. A. i B. B. se usvaja.

II. Utvrđuje se da su maloljetnom A. A. i maloljetnoj B. B. u postupovnom aspektu povrijeđena prava zajamčena člankom 35. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) i člankom 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02., 1/06. i 13/17.).

III. Zbog utvrđene povrede maloljetnom A. A. određuje se zadovoljština u iznosu od 25.000,00 kuna, koja će mu biti isplaćena iz državnog proračuna u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva za isplatu Ministarstvu pravosuđa i uprave Republike Hrvatske.

IV. Zbog utvrđene povrede maloljetnoj B. B. određuje se zadovoljština u iznosu od 25.000,00 kuna, koja će joj biti isplaćena iz državnog proračuna u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva za isplatu Ministarstvu pravosuđa i uprave Republike Hrvatske.

V. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

i

RJEŠENJE

I. Ustavna tužba C. C. se odbacuje.

II. Ovo rješenje objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. C. C., te maloljetni A. A. i maloljetna B. B. koje zastupa majka i zakonska zastupnica C. C. iz C., (u daljnjem tekstu: podnositelji), a koju zastupa punomoćnica M.B., odvjetnica u B., podnijeli su 26. listopada 2021. ustavnu tužbu zbog neažurnog postupanja nadležnih pravosudnih tijela u kaznenom postupku koji se vodi protiv okrivljenog D. D. zbog sumnje na počinjena kaznena djela na štetu maloljetnih podnositelja ustavne tužbe.

1.1. U ustavnoj tužbi navodi se da su zbog dugotrajnosti predmetnog kaznenog postupka podnositeljima povrijeđena prava zajamčena člancima 14. stavkom 2., 29. stavkom 1., 35., 62. i 65. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) te člankom 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02.,1/06. i 13/17.; u daljnjem tekstu: Konvencija).

1.2. Za potrebe ustavnosudskog postupka, a na temelju članka 69. alineje 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) pribavljen je spis Općinskog suda u C. broj: Kzd-21/19.

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI SLUČAJA

2. C. C., majka maloljetnih podnositelja ustavne tužbe, podnijela je 3. rujna 2015. kaznenu prijavu Općinskom državnom odvjetništvu (u daljnjem tekstu: ODO) u C. protiv D. D., oca maloljetnih podnositelja ustavne tužbe, u kojoj je tvrdila da je od svibnja 2012. do svibnja 2014., za vrijeme trajanja njihove izvanbračne zajednice, zlostavljao njihovu zajedničku djecu – maloljetne podnositelje, te da je od listopada 2014. do ožujka 2015., za vrijeme održavanja susreta i druženja, na neodgovarajući način i nesavjesno skrbio o istima, čime je grubo zanemario svoje dužnosti podizanja i odgoja djece i time grubo povrijedio prava maloljetne djece te počinio više kaznenih djela.

2.1. ODO u C. proslijedio je 7. rujna 2015. kaznenu prijavu na daljnje postupanje stvarno i mjesno nadležnom ODO-u u D. (s obzirom na tadašnje prebivalište oštećene djece).

2.2. ODO u D. zatražio je dopisom od 11. rujna 2015. od ODO-a u C. da ispitaju osumnjičenog D. D., dok je dopisima od 10. rujna 2015. i 28. rujna 2015. od nadležnog Centra za socijalnu skrb zatražena socijalna anamneza za obitelj.

U ODO-u u D. 29. rujna 2015. ispitana je C. C., dok je ODO u D. dopisom od 22. listopada 2015. od ODO-a u C. zatražio da se ispitaju svjedoci A. B., A. C. i A. D.

Djelatnici Policijske uprave E. ispitali su 16. listopada 2015. osumnjičenog D. D.

Na temelju naloga ODO-a u C., Policijski djelatnici Policijske uprave F. 19. studenoga 2015. ispitali su svjedokinju A. C., 24. studenoga 2015. ispitali su svjedokinju A. B. i 3. prosinca 2015. ispitali su svjedoka A. D.

Centar za socijalnu skrb u H. dostavio je 7. prosinca 2015. ODO-u u D. socijalnu anamnezu za obitelj D. D.

U ODO-u u D. 26. siječnja 2016. ispitana je svjedokinja A. E.

ODO u D. zatražio je 27. siječnja 2016. od Općinskog suda u C. na uvid spise koji se pred tim sudom vode radi određivanja načina ostvarenja susreta i druženja D. D. s maloljetnom djecom, što im je dostavljeno 3. veljače 2016.

D. D. predložio je podneskom od 11. veljače 2016. ODO-u u D. provesti dokaz saslušanjem daljnjih svjedoka.

Na temelju prijedloga D. D., sudac istrage Županijskog suda u D. naložio je 15. travnja 2016. ODO-u u D. provođenje dokaznih radnji ispitivanja u svojstvu svjedoka A. F., A. G., A. H., A. I. i A. J., A. K. i A. L., te A. M.

Podneskom od 4. svibnja 2016. C. C. predložila je saslušati daljnje svjedoke u postupku.

Djelatnici Policijske uprave F. 7. lipnja 2016. ispitali su daljnje svjedoke – djelatnike Centra za socijalnu skrb u C. A. N., A. O. i A. P., dok je 4. srpnja 2016. ispitana svjedokinja A. R.

U ODO-u u D. 10. kolovoza 2016. ispitan je svjedok A. S., a 11. kolovoza 2016. ispitana je svjedokinja A. T.

Djelatnici Policijske uprave B. ispitali su 16. kolovoza 2016. svjedokinju A. H., te 14. rujna 2016. svjedoka A. G., dok su djelatnici Policijske uprave I. 30. kolovoza 2016. ispitali svjedokinju A. F.

ODO u G. ispitao je 8. rujna 2016. djelatnice Centra za socijalnu skrb H. – svjedokinje A. V., A. Z., B. A., 9. rujna 2016. ispitani su svjedoci B. C., A. J. i A. I., a 21. rujna 2016. ispitani su svjedoci A. L. i A. K.

2.3. ODO u D. podnio je 1. prosinca 2016. Općinskom sudu u D. optužnicu protiv D. D. zbog osnovane sumnje da je:

– od srpnja 2012. do kraja studenog 2012. u više navrata prema maloljetnom djetetu A. A. (rođenom 14. svibnja 2012.) počinio bludne radnje;

– od srpnja 2013. do svibnja 2014. u više navrata prema svojem maloljetnom djetetu A. A. izvršio bludne radnje;

– od svibnja 2012. do svibnja 2014. te od listopada 2014. do ožujka 2015. kao roditelj grubo zanemarivao svoju dužnost podizanja, odgoja i obrazovanja svoje djece – maloljetnih A. A. i maloljetne B. B. (rođene 16. kolovoza 2013.),

te da je time u stjecaju počinio četiri kaznena djela, i to kazneno djelo protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa – bludne radnje, označene po članku 193. stavku 2. u vezi sa stavkom 1. Kaznenog zakona (»Narodne novine« broj 110/97., 27/98. – ispravak, 50/00. – odluka USRH broj: U-I-241/2000, 129/00., 51/01., 111/03., 190/03. – odluka USRH broj: U-I-2566/2003 i dr., 105/04., 84/05. – ispravak, 71/06., 110/07., 152/08., 57/11., 77/11. – odluka USRH broj: U-I-1162/2008 i 143/12. – članak 36. Zakona o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji; u daljnjem tekstu: KZ/97) i kazneno djelo spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, spolne zlouporabe djeteta mlađeg od 15 godina iz članka 158. stavka 2. Kaznenog zakona (»Narodne novine« broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. – ispravak; u daljnjem tekstu: KZ/11), te dva kaznena djela protiv braka, obitelji i djece – povredom djetetovih prava iz članka 177. stavka 1. KZ-a/11.

2.4. Optuženi D. D. podnio je 19. prosinca 2016. pisani odgovor na optužnicu u kojem je predložio određene dokaze izdvojiti kao nezakonite.

2.5. Pred Općinskim sudom u D. 2. veljače 2017. održana je sjednica optužnog vijeća. Na istoj je sjednici doneseno rješenje kojim je odbijen prijedlog obrane da se određeni dokazi izdvoje kao nezakoniti. Protiv tog rješenja okrivljenik je 20. veljače 2017. podnio žalbu, koja je odbijena kao neosnovana rješenjem Županijskog suda u D., broj: Kždz-13/17 od 9. ožujka 2017.

Daljnje sjednice optužnog vijeća održane su pred Općinskim sudom u D. 13. travnja 2017., 5. lipnja 2017., 19. lipnja 2017., 12. srpnja 2017., 23. kolovoza 2017. i 6. studenoga 2017. na kojoj je sjednici obrana predložila izdvojiti iz spisa određene dokaze kao nezakonite. Taj je prijedlog obrane odbijen kao neosnovan rješenjem od 6. studenoga 2017. Protiv tog rješenja okrivljenik je podnio žalbu 29. studenoga 2017., koja je odbijena kao neosnovana rješenjem Županijskog suda u D. broj: Kžzd-34/17 od 25. siječnja 2018.

Sljedeća sjednica optužnog vijeća održana je 1. ožujka 2018. na kojoj je potvrđena optužnica protiv optuženika D.D.

2.6. C. C., u ime maloljetnih oštećenika A. A. i B. B., podneskom od 30. travnja 2018. požurila je postupanje Općinskog suda u D. u predmetnom postupku i zatražila žurno zakazivanje rasprave, dok je 17. svibnja 2018. podnijela prijedlog radi određivanja mjere opreza zabranom okrivljeniku približavanja maloljetnoj djeci i zbranom uspostavljanja i održavanja kontakata s njima do pravomoćnog okončanja postupka.

Podnescima od 5. srpnja 2018. i 31. kolovoza 2018. maloljetni oštećenici, zastupani po majci i zakonskoj zastupnici C. C., ponovno su požurili postupanje Općinskog suda u D. i predložili zakazati raspravu u predmetnom postupku.

Prijedlog oštećenih za određivanje mjere opreza od 17. svibnja 2018. odbijen je rješenjem Općinskog suda u D. broj: Kv-104/18 od 4. rujna 2018. Protiv tog rješenja žalbu je u ime maloljetnih oštećenika podnijela majka i zakonska zastupnica C. C. 17. rujna 2018. U povodu podnesene žalbe rješenjem Županijskog suda u D. broj: Kžzd-22/18 od 16. listopada 2018. preinačeno je prvostupanjsko rješenje na način da je odbačen kao nedopušten podneseni prijedlog za određivanje mjera opreza.

2.7. C. C. nadalje je 5. prosinca 2018. podnijela Općinskom sudu D. prijedlog radi svrsishodne delegacije mjesne nadležnosti predmeta s Općinskog suda u D. na Općinski kazneni sud u B., smatrajući da postupak pred Općinskim sudom u D. nerazmjerno dugo traje.

Općinski sud u D. zatražio je dopisom od 17. prosinca 2018. od Vrhovnog suda promjenu mjesne nadležnosti iz razloga ekonomičnosti, s obzirom na to da brojni predloženi svjedoci, optuženik, kao i oštećenici nemaju prebivalište ili boravište na području tog suda.

Vrhovni sud je rješenjem broj: Kr 110/18 od 15. svibnja 2019. prihvatio prijedlog Općinskog suda u D. za prenošenje mjesne nadležnosti za vođenje kaznenog postupka u kaznenom predmetu protiv optuženog D. D., te je za postupanje odredio Općinski sud u C. (jer je ocijenjeno da je taj sud prostorno najbliži i prometno najbolje prometno povezan s mjestima u kojima optuženik, zakonska zastupnica oštećenika, oštećenici i predloženi svjedoci imaju prebivališta).

2.8. Općinski sud u C. zaprimio je spis predmeta 6. lipnja 2019. gdje se postupak nastavio voditi pod brojem Kzd-21/19.

2.9. C. C. zatražila je podneskom od 18. studenoga 2019. izuzeće raspravne sutkinje Općinskog suda u C. J.D., te je ujedno podnesen prijedlog za prenošenje mjesne nadležnosti s Općinskog suda u C. na Općinski kazneni sud u B.

Rasprava koja je bila određena za 20. studenoga 2019. odgođena je zbog podnesenog prijedloga za izuzeće raspravne sutkinje.

Raspravna sutkinja navela je u očitovanju na podneseni zahtjev za izuzeće da razlozi navedeni u zahtjevu dovode u sumnju njezinu nepristranost pri odlučivanju u predmetnom postupku (zbog sudjelovanja te sutkinje u drugim kaznenim postupcima između okrivljenog i C. C.).

Rješenjem predsjednice Općinskog suda u J. od 21. studenoga 2019. odbačen je kao nedopušten zahtjev C. C. za izuzeće raspravne sutkinje jer C. C. nije stranka u postupku.

Raspravna sutkinja zatražila je 14. siječnja 2020. otklon od obavljanja sudačke dužnosti u konkretnom predmetu, smatrajući da zbog njenog sudjelovanja u prethodnim kaznenim postupcima između okrivljenog i C. C. postoji sumnja u njezinu nepristranost.

Rješenjem predsjednice Općinskog suda u J. od 4. veljače 2020. prihvaćen je zahtjev sutkinje J.D. za njezino izuzeće od daljnjeg rada u konkretnom predmetu zbog njezinog sudjelovanja u drugom kaznenom predmetu koji se vodio protiv istog okrivljenog.

2.10. ODO u C. požurio je dopisima od 15. svibnja 2020. i 11. veljače 2021. postupanje Općinskog suda u J. te tražio žurno zakazivanje rasprave, s obzirom na to da se radi o kaznenim djelima na štetu djece, i potrebu hitnog postupanja u skladu sa Zakonom o sudovima za mladež.

2.11. Općinski sud u C. zakazao je raspravu za 15. travnja 2021.